

Om Maren Ole og hendes sange

En indledende kommentar

Af Svend Nielsen

De følgende sider er en udskrift af et 30 minutters lydbånd – en lydmosaik – om en af de mange, der også i dagens Danmark har et levende og selvfølgeligt forhold til traditionel sang.

Maren Ole – eller Maren Christensen, som hun hedder ved mere officielle lejligheder – er idag (1973) folkepensionist og bor i en pensionistbolig i den lille sydjyske stationsby, Hejnsvig, 15 km syd for Grindsted og 10 km vest for Billund.

Det er et par år siden at hun, der nu er 78 og hendes mand, der er 83, flyttede fra det lille husmandssted i Klink – en samling gårde ca. 1 km fra Hejnsvig – da det blev for svært at have så langt til alting, efterhånden som helbreddet så småt lod sig mærke af alderen.

For Maren Ole er de sange hun synger ikke blot noget tilfældigt og pudsigt, som hun er slumpet til at have hængende i hukommelsens krinkelkroge, og nu blot haler frem for at sætte på museum. De har været en væsentlig side i hendes tilværelse, og hun giver selv udtryk for, at uden sangen havde hendes liv været et andet.

Det er derfor, jeg mener, at man gennem sangere som Maren Ole kan få noget væsentligt at vide om folkesangen i vore dages Danmark, og derfor er det, at hun indgår i en større undersøgelse, der skal beskrive forholdet mellem folkesangen, sangeren og det samfund, de lever i, således at det siger os noget om, hvem de mennesker er, der synger sangene, hvad det er for sange, og hvordan disse sange har været brugt og måske stadig bruges i nutidssamfundet. (Denne undersøgelse er nærmere beskrevet i Folk og Kultur 1972, s. 170–72).

Lydmosaikken er et af Dansk Folkemindesamlings »eksempelbånd«, dvs. lyd-bånd, der i koncentreret form søger at belyse et bestemt emne. (Disse eksempelbånd er indtil videre kun beregnet til internt brug.)

Dette specielle eksempelbånd er lagt an på at skulle kunne stå alene uden støtte i yderligere kommentarer, samtidig med at det er tænkt som introduktionsbånd til en række andre eksempelbånd, der på forskellig måde belyser Marens sangrepertoire mere snævert, (f. eks. hendes markedsviser og hendes kristelige viser.)

Vi møder Maren i forskellige situationer. Ofte er hun alene overfor mig (f. eks. ved oplæsningen af erindringerne og ved »Du skrev mig linier til et par«,) men der er også eksempler på, at hun er i et samspil med andre besøgende (f. eks. samtalen om malkeviserne og historien om vandringsmanden).

»Jeg går i tusind tanker« er optaget i en kostald under malkning, men ellers er optagelserne sket i køkkenet, der er hjemmets centrum, eller i stuen.

Vi møder hende også i forskellige sindsstemninger – muntert gemytlig som ved »Jeg så i øster jeg så i vester«, normalt dog sagligt og sindigt berettende, men også i glimt hvor bitre minder bevæger den rolige overflade.

På denne måde søger jeg at give et helhedsindtryk af Maren Ole som menneske og sanger, og samtidig giver hun selv, dels gennem sin dialekt, dels gennem det hun siger og måden hun siger det på, et indtryk af, hvordan hun placerer sig i vort samfund, geografisk, socialt og historisk. Endelig søger jeg at give et indtryk af karakteren af de sange, hun synger, og hendes måde at synges dem på, samtidig med at der fortælles om de væsentligste af de situationer, hvori hun har brugt eller bruger sangene.

Desværre er det i mange tilfælde umuligt eller for kompliceret og for plads-

krævende at overføre disse nuancer til den skrevne tekst og til nodebilledet, men jeg håber at tilstrækkelig meget alligevel er blevet tilbage.

Båndet er en mosaik, dvs. at det er sammensat af mange småbidder hentet fra forskellige optagelser foretaget i perioden 1964–1970 og stykket sammen til en helhed.

Under denne proces har jeg efter bedste evne stræbt efter at være trofast overfor de helheder, hvorfra brudstykkerne er hentet, således at intet brudstykke er medtaget, hvis der er risiko for at indholdet er blevet ændret ved at blive isoleret eller ved at blive sat i en ny sammenhæng.

På den anden side ser jeg det som en fordel, at mosaikformen lægger op til associationer og til at stille spørgsmål til stoffet.

Det er Maren selv, der er hovedaktør. Hun synger, fortæller historier og beretter. Som en rød tråd gennem båndet går oplæsningen af hendes erindringer, som hun skrev ned i 1966 på min opfordring om at skrive noget om sig selv, meget eller lidt, som hun ville.

Udover Maren og hendes mand, Mads Ole optræder to af Marens bekendte:

Kristian Sørensen, tidligere husmand i Nyby. Efter nogle år som arbejdsmand i Vejen er han nu pensioneret og bor i Brørup. Han er især kommet sammen med Maren i de senere år, men har tidligere ofte mødt hende og Mads gennem en fælles bekendt, Mads Krænsen og hans kone »Siller«.

Åge Jensen, tidligere vejarbejder ved Hejnsvig kommune, nu folkepensionist samme sted. Åge, der selv har sunget meget, har kendt Maren helt tilbage fra de var børn, og de er jævnligt kommet sammen siden.

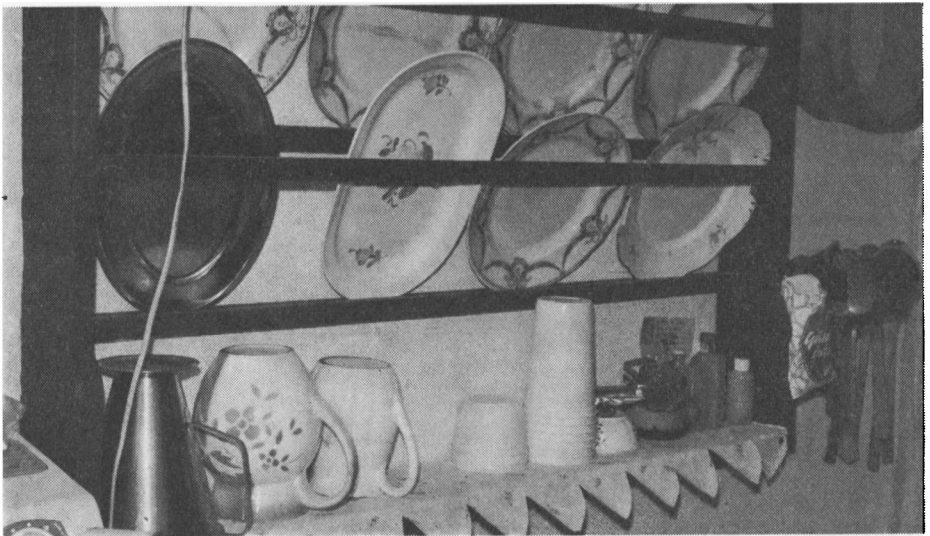

»Vor lille ejendom, som vi købte i 1931.«

*Huset i Klink fotograferet i 1965, og sådan som en af døtrene
gengav dets udseende i 1930'erne på en applikeret pude.*

Maren Ole og hendes sange

Udskrift af en lydmosaik ved Svend Nielsen

(Kristian Sørensen fortæller om Maren)

Den første gang jeg traf Maren Ole
nej jeg har så tit været sammen med hende – men aldrig til fester
og aldrig hørt hende synge
men der –
vi var til fest ved Mads Krænsen og Siller – i Hovborg kro
og dengang vi fik kaffe om aftenen så blev salen tømt
da vi kom ned i det gamle og sidde
og der kom (Mads Krænsens søn) Valde ned og råbte
Kristian skynd dig og kom for nu synger Maren Ole uldkræmmervisen

og vi strøg fra kaffebordet allesammen
og dengang vi kom derop da sad Maren på en stol midt i salen
og havde lige begyndt at synge denneher uldkræmmervise
og det varede ikke så grove længe inden så var der ingen der drak kaffe mere
de var oppe at høre hende alle
og det lød altså godt

Omløweri det er nu om dawē
så møj en fæl og en fåle plawē
man har en renden i hver en døwn
kan knaple nok få en middagssøvn

Jen har prospektkort og jen har »Tit«
og rew og klæjer snar og fjedt og skidt
men ham æ uldkræmmer er en klør
han har en kjæft ja nu skal I hør'

Goddaw godtfolk sikken Herrens vejr
kunne I ha brug for lidt ulden klæjer
nu skal a vis' jer det sidste skrig
til mindre priser end far æ krig.

Se her er luffer med dobbelt tot
af islandsk uld det er nowe så godt
og sokker har a af jenne uld
er mere værd en det pure guld

Og her er livstykke' og bul og vest
og underbowser som til nogen præst
en ulden klokk' og en ditto lann
og det er kram det er vist og sand

Og her er bowser til dig og vor muer
af bommesi og med uldent fuer
er de for små de skal nok bli størr'
forstås de krymper når de blir tørr'

Og silkehoser fra Hammerum
og de er silkevarm' og de er grumm'
nær du har sådan nowe å din' bien
så ka du tro æ kâel djer ywn vil skjenn'

Køb I kuns væk og vær ett' forknyt
ved mig der bliver I aldrig snydt
min' sager koster jo kun en slik
for a er billig med min butik

Gi mig det halve af hvad a har så' (= sagt)
a snyder mig sjæl nå men lad så gå
vi har jo fåt wos en skjøn hold snak
a tar mi pues og farvel og tak

Nær han er gawen ja så sir a tit
hvad Søren skull' vi med alt det skidt
min handel med ham har a fortrødt
nu ved a pinedød hvem der blev snydt.

(Åge Jensen fortæller om Maren)

En kunne jo altid være sikker på
når man kom hjem om aftenen der og så Maren var ude at malke
så sang hun
vi kom jo så tit derud at se til dem der sådan vi unge
det var jo et gæstfrit sted at komme
og så skulde der jo synges – og i den dur jo
og selv dengang vi gravede mergel
og hvis det var skidt vejr og dér og vi kom ind og fik kaffe
så skulle der synges
kan I ikke synges et stykke sagde han Marius

(Maren Ole fortæller om sig selv)

Som unge var der jo aldrig noget –
da havde vi jo hverken radio eller noget
da sang vi når vi var sammen
og ellers så legede vi jo sanglege
(Marens mand) Jeg tykkes den tid du sang mest det var når du malkede
og pigerne hørte på det
da malkede vi med hånden

(Maren) Ja da sad vi og malkede
Jeg tjente et sted ude efter Vesterhede
og så når te vi kom ud – det var gerne manden der malkede med – og vi
fik fat i spanden
»Nå Maren, syng så« sagde han
så sang jeg jo
jeg kunne godt synge for det jeg malkede
du malkede mens du sang?
alle deher gamle –
»Hjalmar og Hulda« og Gud ved hvad
»Det var en lørdag aften«
det var lige meget – vi fortsatte jo med –
var alle sangene sådan lige gode at synge til når man malkede
nej uha nej – det var der stor forskel på
har du nogen fornemmelse af hvad det var der gjorde at nogen var –
det var – hvad kan vi sige
det forkortede tiden
vi var i godt humør når vi sang

og ligesådan når vi var i byen
vi gik jo lange veje – og besøgte hinanden
da sang vi på vejen hjemad
gik med hinanden på vejen og sang
jeg kan da huske – jeg har en fætter – han spillede mundharpe det var så møj godt
det var f. eks. den vi snakkede om før »Nu vil jeg fortælle min skæbne så tung«
den er så lang – jeg tror den er 22 vers
den er på en måde sådan lidt sørgmodig
men den var ligodt –
og så var der den dér, den var også sådan –
»I året 1839«
sådan nogen lange
der kunne vi jo blive ved
(replikskifte med andre tilstedeværende)
så tog vi hinanden under armen og så –
og dengang da var der jo ikke nogen færdsel
der var jo ingen biler og der var jo ikke noget andet der optog vejen
det var jo da lige meget

men altså når du sad og malkede
hvad tror du at der gjorde at nogle af sangene var særlig gode
til at malke efter og andre ikke var det?
det var sådan noget med rytmen

Hvis det var skidt vejr og sådan der, og vi kom ind og fik kaffe – så skulle der synges.

der skulle en bestemt rytme til?

ja det var det bedste
som nu denneher »I året 1839« (nynner)

la la-nana nana - na nana

sådan en melodi

Jeg går i tu - sind tan ker,

skønt han i glæ - den van - ker

stor sorg var det jeg dig ej fik,

så man - ge fal - ske men - ne-sker

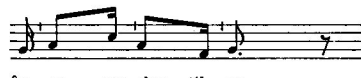
jeg el - sker den jeg ej kan få,

jeg der - for sør - ge må

som jeg har haft så kær,

år - sa - gen der - til er.

Jeg går i tusind tanker
jeg elsker den jeg ej kan få
skønt han i glæden vanker
jeg derfor sørge må
stor sorg var det jeg dig ej fik
som jeg har haft så kær
så mange falske mennesker
årsagen dertil er

Oh havde jeg ej skuet
dit ansigt dine øjne blå
oh havde jeg ej kommet
til landet hvor du var
så havde jeg været lykkelig
og fri for sorg og had
den dag kan aldrig komme
da jeg kan blive glad

Se blomsterne så skønne
på vårens mark så dejlig står
jeg sørger mig til døde
for den jeg ej kan få
ja om jeg end i døden gik
da bliver sorgen din
nej aldrig udi verden
går du dog af mit sind

(Erindringer læst op af Maren)

Blikket vendt tilbage
over svundne år
over travle dage
over slid så hård

Ja
når jeg nu sidder og tænker tilbage
så langt jeg kan huske
bliver det århundredskiftet
da husker jeg at min far og mor byggede et nyt hus på heden
en hedelod
lyngen groede helt hen til huset
men med årene fik de jorden dyrket op og forvandlet til frugtbare marker

min far var håndværker
 han var både murer og tømrer
 han var ude at arbejde den meste tid
 så det var min mor der sled derhjemme
 og vi børn fik jo lov at hjælpe med hvad vi kunne
 så snart vi var blevet så store at vi kunne tjene lidt kom vi ud at tjene
 jeg var 9 år den første sommer jeg var ude det var i 1903
 jeg fik 20 kroner i løn fra 1. april til 1. november
 og jeg var i den samme plads næste år
 da fik jeg 2 kroner mere i løn og 2 kroner i fæstepenge
 vi fik ikke ret meget skolegang
 om sommeren gik vi kun 2 halve dage om ugen
 om vinteren tror jeg nok at vi gik hver dag
 sådan gik jo så tiden for mig, som for de fleste børn fra småkårs hjem
 dengang
 ud at tjene om sommeren
 og hjem at gå i skole om vinteren

En lil-le Dreng fra de norske skove,

han ville ud på de vil-de vo-ver,

han ville bort fra sin far og inor,

langt ud i ver-den for at bliv' stor.

En lille dreng fra de norske skove
 han ville ud på de vilde vover
 han ville bort fra sin far og mor
 langt ud i verden for at blive stor

Da sneen smelted fra hyttens døre
 han klar til rejsen sig måtte gøre
 han ville ud på det store hav
 at søge lykken men fandt sin grav

Det var en stormnat, mod Norges kyster
 at bølgen slog op om skibets bryster
 da lød kaptajnens kommandoord
 endnu var alting så vel ombord

Der lød et brag og stormasten knækked
 der lød et skrig og én faldt på dækket

det var den skibsdreng som der faldt ned
og faldet bragte ham dødens fred

Men da om morgenen de anløb havnen
var let at mærke en mand var savnet
alt var så stille og tyst ombord
thi nattens rædsel havde sat sit spor

De trak ham ud af hans våde leje
de bar ham hjem ad de kendte veje
de bar ham hjem til hans far og mor
for nu at vise at han var stor

På kirkegården sydvest for havet
der ligger han nu så trygt begravet
der hviler han nu i sorten jord
hos Gud i himlen hans sjæl nu bor

Nja det er sådan en lille --- (sang)
det er også sådan en - har ingen sted hjemme

(Erindringer fortsat)

Da jeg var 14 år og skulle konfirmeres, var det en stor sorg for mig
at jeg ingen sko havde
og der var ikke råd til at købe nogen
og da det blev opklaret at jeg var den eneste der skulle stå på kirkegulvet
med træsko på
da græd jeg
men så kom min søde mormor mig til hjælp
du må låne mine sko om du kan passe dem
og glad var jeg
De klemte lidt men det holdt jeg godt ud
og da jeg først var hjemme igen var træskoene jo gode nok
men året efter fik jeg et par sko
det er underligt at tænke på at det kun er 50 år siden
men sikken en forskel fra før til nu

Jeg så i øster jeg så i vester
jeg så i sønder og jeg så i nord
jeg så så mange smukke piger dansede
men aldrig så jeg den jeg så i fjor
Den første kærlighed er dog den bedste
vist aldrig jeg forglemmer dig min ven

Og kan jeg ikke til min kærest komme
ej hverken' ridend eller gående
så vil jeg vente til det bliver sommer
så vil jeg sejle over bølgen blå
Den første kærlighed er dog den bedste
vist aldrig jeg forglemmer dig min ven

(Det der med æblet det hører ikke med til den – eller?)

Jeg kan jo godt synge det bagefter –
for det er jo den samme melodi
ja men er det en anden sang?
jah jeg tykkes jeg har ikke hørt det andet i forbindelse med det her)

Jeg har et æble udi min lomme
det gemmer jeg til min bedste ven
men dersom så ej min ven han kommer
så spiser jeg jo mit æble selv
Den første kærlighed er dog den bedste
vist aldrig jeg forglemmer dig min ven

De jyske piger de er så fromme
de går med æbleskiver i djer lomme

Den første kærlighed er dog den bedste
vist aldrig jeg forglemmer dig min ven.

Jeg kunne ikke huske den alligevel
nej – men sig mig engang – er det en dansemelodi
ja det er det jo
har I danset til den?
ork ja mangen en gang

(Erindringer fortsat)

Jeg blev jo ved med at tjene på landet
og da jeg var 18 år fik jeg en cykle
det var en stor oplevelse
den kostede 75 kroner
det var en halv års løn
men jeg var glad for min nye cykle
Da jeg var 19 år blev jeg forlovet med en ung mand – også fra landet
vi blev gift i december 1913 – og vi købte en lille ejendom
og vi klarede os nogenlunde
min mand gik ud at tjene en dagløn ved forskelligt arbejde
og nu var det jo mig der skulle passe det derhjemme
Året efter fik vi en lille dreng – og så var der jo nok for mig at få tiden til
at gå med
Men med tiden fik vi en større ejendom
min mand ville gerne handle – og vi flyttede en del rundt omkring
og altid var der jo nok at arbejde på
det var jo altid landbrug vi havde
I 1917 fik vi en lille pige – og alt gik vel
men så i 1918 kom den spanske syge
jeg var meget syg – men min mor kom og hjalp os
Men bagefter fik jeg en byld i mit hoved – og det var en streng tid
og jeg blev tunghør og er det endnu idag
Med tiden fik jeg et høreapparat og det hjalp mig meget
og nu er der jo også blevet opfundet ny og bedre høreapparater
så det går helt godt

(Maren fortæller)

Når vi nu havde ungt gilde
det var jo ude i laden vi dansede så, gerne
og så en mand henne i hjørnet der sad han jo gerne med harmonikaen
så gik det jo
og så (stamper) slog vi jo rigtig takt med –

med fødderne under dansen?

uha ja jo

hvis I nu var alene

hvis det bare var pigerne

eller pigerne og karlene tilfældigvis kom sammen

og der ingen spillemand var

lod I så være at danse?

nej så sang vi jo

nej så sang vi sandelig

ouha og så var der jo nogen –

så skiftedes vi lidt til det

nogen kunne synge og andre dansede

jo

Så kunne de bruge de her sanglege også

mange af dem

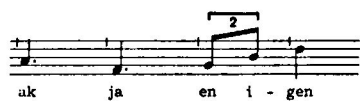
de blev jo egentlig så meget gængs så

de blev brugt så?

ja ork ja

»Skære havre« og »Gå tyv« og det der

Gå tyv – *hvad er det for en, den kender jeg da ikke?*

Tyv ja tyv det skal du være

for du stjal min lille ven

men jeg har det håb tilbage

at jeg får mig en igen

ak ja en igen

ak ja en igen

ak ja en igen

lille ven

Så blev der jo slået ud af ringen
og så var der jo en anden der var tyv
der skulle jo stadigvæk være en –

*nå, der er en der går udenom
og så går resten –*

ja, så der var altid en der var ene
og sådan noget gik det jo så i stedet for når vi ingen musik havde

*var det så også når der var både karle og piger sammen?
brugte I så også sanglege?*

ja det brugte vi jo også så meget
sådan når te

det var ikke alle der – for når nu der –
der var jo nogle hjem de kunne ikke lide de dansede
men sanglege det var jo ikke så slemt
det er sjovt nok – for det er jo faktisk det samme
og det var jo ligemeget

tiden gik jo ligegodt med det
men der var nu nogen der ikke kunne lide dansen
de tykkedes sådan særlig – dans det var jo så

*var det noget så i forbindelse med den der vækkelse?
ja med missionen – indre mission og sådan*

brugte I så også når I dansede at I bare trallede til?
ja det skete jo

men så skulle vi være noget gode til at synge
for ellers kunne vi jo ikke
så var det –

men det skulle jo også sådan helst være nogle melodier
der var ikke altfor strenge at synge

men det var jo –

men det var jo sådan noget dem kunne vi godt synge
dem kunne de godt danse

men man kunne jo ikke holde ud at blive ved at synge
så skulle der jo nogle andre til

og ellers kunne vi jo puste lidt
fortælle historier og sådan lidt indimellem

hvad var det for historier man fortalte?

ja det var noget af alle slags

jo – det var sandelig – det var alle mulige man fik med der
nogle var jo mindre kønne
og nogle var rigtig pæne

»Det var en værre gammel dyrlæge

så fortalte han også om en
han kørte altid i gig
et enspænderkøretøj
og så kom han ned igennem Grene-Sand hernede
efter vejen efter Billund
eller der, der er sådan –
så lige pludselig
så ville hesten ikke længere
ikke tale om
det var ligemeget hvad jeg gjorde sagde han
jeg kunne ikke få dem igang
men så tænkte jeg
ja du skal jo da af og se hvad der er ved det med den
– kom jeg jo af at se
så uha
så kunne jeg pinedød da nok forstå det
for der så jeg jo den slemme selv
han sad jo – inde under vognen og holdt i hver ende af armene
i hvert hjul
og så var det jo ikke så sært
(latter)
det var et forfærdeligt gammelt knokkel til at fortælle

»--- sådan en vandringsmand jo da han kom
og så kom der en bonde forbi med et læs tørv
så siger han da om han ikke måtte komme op og køre
jo det kunne han godt
han havde hans hoser og hans træsko i hans hånd
han havde gået i bare fødder
og så læe han det på vognen
og så han satte sig op
men så kom han i tanke om te han ville lige ind og –
han ville ligodt til kirke så
men da glemte han jo hoser og træsko
men så der æ lav han havde lige fået sig sat indenfor kirkedøren
så sagde præsten
han var jo midt i talen der
så sagde han
ja – hvor kørte den rige mand hen
han kørte til stads med tørv sagde han så
nej – han kører lige til helvede
herregud så skal jeg stræbe efter mine hoser og træsko da.«

$\text{♩} = 100$

Min tornyster den er pakket jeg skal rejse

jeg skal rej - se og ved ej hvorhen :/

jeg skal rejse, ja jeg skal

jeg skal rejse, ja jeg skal.

jeg skal rej - se men kommer hjem igen.

/: Min tornyster den er pakket jeg skal rejse
 jeg skal rejse og ved ej hvorhen :/
 skal jeg rejse, ja jeg skal
 skal jeg rejse, ja jeg skal
 jeg skal rejse men kommer hjem igen

/: Ja måske at vi kommer tilbage
 om et år eller to eller tre :/
 men måske at det sker
 at jeg aldrig kommer mer
 når jeg rejser til fremmede land

/: Min kærste hedder Adolfine
 Adolfine der er hendes navn :/
 Adolfine Josefine
 Pelerine Mette-Katrine
 og i Stockholm der er hun født

/: Min flaske den er tom men den skal fyldes
 den skal fyldes med brændevin :/
 den skal fyldes ja den skal
 den skal fyldes ja den skal
 den skal fyldes men tømmes igen

(Erindringer fortsat)

I 1930 kom min mand i tanker om
 at han ville rejse til Kanada
 han regnede med at der var bedre muligheder for at komme frem derovre
 så skulle jeg og børnene – vi havde 4 dengang
 rejse derovre når han havde fået et sted at bo

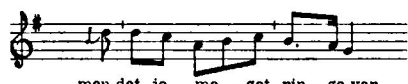
men det gik nu ikke sådan
 da han havde været der et halvt års tid
 kom han hjem igen
 og det samme år blev vor store pige konfirmeret
 og nu kom hun så ud at tjene
 så havde vi jo kun 2 børn hjemme
 men min mand gik jo på arbejde
 ved såen lidt forskelligt
 der skulle en lang dag til for at tjene 4-5 kroner på egen kost
 men vi klarede det jo alligevel
 og vi fik en lille pige mere
 i august 1931 købte vi så en lille ejendom
 til 4000 kroner
 der var 2 køer og 2 grise
 vi skulle udbetale 800 kroner ved overtagelsen
 og nu syntes vi jo da at vi hade det så godt
 om sommeren var der jo altid arbejde
 og vi fik det forbedret lidt efterhånden
 og der blev bygget lidt til stalden

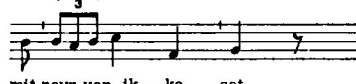
Du skrev mig lini - er til, et par

og sag-de mig god - nat,

men det jo me - get rin - ge var,

mit navn var ik - ke sat.

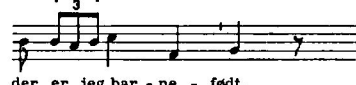
Jeg hedder Pe - der Lau-er-sen,

jeg tje-ner for mit brød.

I Brørup sogn i Gjerndrup by,

der er jeg bar - ne - født.

Du skrev mig linier til et par
 og sagde mig godnat,
 men det jo meget ringe var,
 mit navn var ikke sat.
 Jeg hedder Peder Lauersén,
 jeg tjener for mit brød.
 I Brørup sogn i Gjerndrup by,
 der er jeg barnefødt.

Du mig hermed indbilde vil
du mig ej have må,
men sådan snak det gælder ej:
du dig selv råder jo,
thi hverken far ej heller mor
det mig forbyde kan
hvem til min brud jeg vælger ud,
det går vist aldrig an.

Så snart som folk de synes om
to har hverandre kær,
de derom bruger mange ord
og synes det er sært:
et par der alt for unge er,
et par der øder alt,
et par der ingen penge har
sig ej ernære kan.

Vel sandt det rigtig nok kan vær',
deri har de vel ret, –
lad dem der synes (de) bedre er
dog også være det.
Men når vi ser os udi spejl
er ingen fri og ret,
hvorfor skal vi hverandres fejl
udråbe her så slet?

Tro ej jeg sørger mer for dig,
thi jeg er ung endnu
Jeg får mig nok en anden ven
der er så god som du,
thi her er smukke piger nok.
Det skulle være sært
da her er snese udi flok
har en mig ikke kær.

Det er en gammel en
ja den kunne min mor fra hendes unge tid
da boede Peder Lauersen i Gjerndrup by – ovre i Brørup
det er altså en virkelig begivenhed den handler om?
ja ja – det er jo altså noget der har tildraget sig

han kom hjem – da lå der et brev til ham – på hans værelse fra hende pigen
 da var det jo han sagde: Du skrev mig linier til
 men det var jo ikke så godt – hun havde ikke skrevet hendes navn under
 – men han har jo nok vidst hvem det var.

(Erindringer fortsat)

Men så i 1935 havde vi den store sorg at vor store pige blev syg
 det var TB
 hun kom på sanatoriet i Spangsbjerg men hun kunne ikke blive rask
 I foråret 1936 døde hun kun 19 år gammel
 det var en streng tid
 det er ikke til at forstå hvorfor sådan noget sker
 men vi skal jo bøje os for det endda
 Vi havde jo vore to små piger – ja også drengene men de var jo ude at
 de var jo ude at tjene men de kom jo da hjem om søndagen og i deres ferie
 Men så om efteråret blev jeg syg og lå på hospitalet en 3 til 4 måneder
 det var ikke let hverken for min mand og børn eller mig
 Med tiden blev jeg da rask igen og kom hjem til mine kære
 Da var der glæde i hjemmet.

Vi bor stadig her på vor lille ejendom som vi købte i 1931
 nu har vi solgt den for 35000 men sådan at vi må bo her så længe vi lever
 og når vi ellers er raske så har vi det jo så godt
 nu er vi jo ved at blive gamle
 min mand er 77
 og jeg er 72

Hun er kun atten unge år
et nysudsprungne blad
så lyseblondt er hendes hår
af dagens solskinsbad
hun ejer ingen fjederham
at blænde verden med
nej uden mindste pralen
er hendes stille fjed

Hun er hverken lærd og klog
men hun er fin og god
og kløgtens snilde hjertesprog
har vækstens sunde rod
jeg føler mig så helt til kort
med al min skepsis her
hvor frejdigheden gennem
to havblå øjne ler

Hver gang vi mødes ler hun ømt
med sine blikkes glans
og det jeg følte trist og tungt
blir festligt som en dans
jeg glemmer verdens bryderi
og al dens sorg og savn
for denne spæde kvinde
på 18 unge år

Hun er kun 18 unge år
et nysudsprunget blad
så tyst hun sine veje går
i denne store stad
hun er som balsam for min sjæl
når den er syg og sær
og så forresten er hun
min egen hjertensker

Ja

Den fik Margit (et barnebarn) til hendes 18-års fødselsdag
men det er en gammel
den er helt gammel
jeg har kunnet den helt fra jeg var ung

(Erindringer fortsat)

For ca 3 år siden kom en ung mand herud og forhørte om jeg ikke
kunne synge nogle gamle sange og viser for ham
de skulle så bruges til en radioudsendelse
det var da en stor oplevelse
jeg havde jo da aldrig drømt om at jeg skulle komme til at synge i radioen

Vore 4 børn er jo gift for længe siden
men om sommeren når ferien stunder til så kommer de jo hjem alle
både børn og børnebørn
så er her liv og glade dage
og vi har jo da også mange andre gode venner som vi nyder at være sammen med

Efterhånden har jeg sunget mange sange på bånd for Svend Nielsen
vi glæder os altid til hans besøg
herude på den jyske hede.

(Kristian Sørensen fortæller om Maren)

Maren er også god til at synge
og hun vil også gerne
Du sagde noget før om – at – den måde hun sang på
ja den måde hun synger på
den stemme hun har
og den dialekt hun har
det er ikke let for andre at synge dem om efter hende
i den samme tone som hun kan synge dem i
og derfor vil de heller aldrig blive sunget rigtigt
hvis ikke det er Maren der synger dem

Summary

Maren Ole and Her Songs

This cannot be called an article in the usual sense of the word. It is a transcription of a thirty-minute tape recording, a sound-mosaic built up around one of the many people, also in modern Denmark, who have a living and unquestioning relationship to traditional song.

This sound mosaic, which is one of Dansk Folkemindesamling's "specimen tapes", that is, tapes that try to give a concentrated picture of a certain subject. It is meant to be able to stand alone, without the support of supplementary commentary. The tape is intended to describe the interplay between the singer, – the seventy-eight-year-old crofter's wife Maren Christensen from Southern Jutland –, her environment, and the songs she sings.

We meet Maren Christensen in various situations: alone with the collector, or in interplay with other visitors. One of the songs was recorded in the cow shed at milking time,

but aside from that, the recordings are made in the kitchen which was the center of the home, or in the parlour.

We also meet her in various moods: occasionally jovial, but normally as a sober and matter-of-fact narrator. There are also glimpses of bitter recollection which ripple the calm surface of her narration.

In this way I seek to give an overall impression of the person Maren, as well as Maren the singer. At the same time, she herself gives us – in her dialect, in what she says and the way she says it –, an idea of how she visualizes her own position in our society, geographically, socially and historically.

Finally, we get an impression of her songs and the way she sings them. At the same time she tells about the principal situations in which she used or uses the songs.

To transfer from the spoken to the written word the numerous nuances in the speech and the language of the songs is of course vital if we are to catch the real meaning of what she says (or leaves unsaid.) This is difficult, often impossible, in fact, but I hope that the reader can still sense a part of it.

The tape is a mosaic. This means that it is composed of many little excerpts from various recordings made in the period 1964–1970, and patched together to form a whole.

During this process I have done my best to be true to the entireties from which these excerpts were taken, so that nothing was included if I thought there was a risk of the content changing in isolation or in a new context. On the other hand, I find it positive that the mosaic form invites associations and encourages questions about the material concerned.

Svend Nielsen; mag. art.
Dansk Folkemindesamling.